

DZIENNIK URZĘDOWY
MINISTERSTWA BUDOWNICTWA MIAST I OSIEDLI

Warszawa, 30 kwietnia 1951 **Nr 3** **Poz. 21—34**

TREŚĆ:

21.

ZARZĄDZENIE Nr 13
MINISTRA BUDOWNICTWA MIAST I OSIEDLI

z dnia 6 marca 1951 r.

w sprawie gospodarki metalami nieżelaznymi.

(L. dz. CZZ/23/7120/51)

Doniosłe znaczenie, jakie mają metale nieżelazne dla całokształtu gospodarki narodowej nakłada na przedsiębiorstwa, użytkujące te metale, specjalne obowiązki polegające na bardzo oszczędnej i zgodnej z przeznaczeniem danego metalu gospodarce.

Stwierdzono, że kierownictwa wielu zjednoczeń nie doceniają powagi zagadnienia i niewłaściwie gospodarują metalami nieżelaznymi. Aby zapobiec rozrzutnej gospodarce i nieuzasadnionemu gromadzeniu tak deficytowych materiałów, zarządza się , co następuje:

1) każde użycie metalu nieżelaźnego winno być uprzednio przeanalizowane pod kątem:
   a) właściwości użycia na cel, na który metal nieżelazny został przydzielony,
   b) możliwości zastąpienia metali nieżelaznych innymi tworzywami lub metalami mniej deficytowymi,
2) odpady (ścinki i zrzyny) metali nieżelaznych pozostające na miejscach wykonania lub montażów należy bezwzględnie zbierać oraz, rodzajowo posegregowane, zgłaszać okresowo do Centrali Złomu,
3) zjednoczenia i zakłady produkcyjne sporządzą bezzwłocznie wykazy posiadanych na wszystkich miejscach składowania surowców i półfabrykatów metali nieżelaznych i szlachetnych w/g następującego wzoru:

rubr. 1. liczba porządkowa
„ 2. nazwa surowca, lub półfabrykatu
„ 3. jednostka miary
„ 4. posiadana ilość w dniu sporządzania wykazu
„ 5. miejsce składowania, adres
„ 6. zamówiona, a nie zrealizowana ilość
„ 7. razem (rubr. 4 — 6)
rubr. 8. przewidywane zużycie w r. 1951 (w oparciu o doświadczenia r. 1950) wraz z uzasadnieniem zużycia (podać dokładnie cel, na który materiał ma być użyty i uzasadnić ilość)
„ 9. nadwyżka względnie niedobór (rubr. 7 — 8)
„ 10. uwagi.

4) Za surowce i półfabrykaty metali nieżelaznych i szlachetnych uważać należy:

bloki, blachy, druty, folia, katody, krążki, pasy, płaty, pręty, profile, rury, taśmy, tuleje, wałki itp. wyroby przeznaczone do dalszej produkcji, a zawierające w swoim składzie chemicznym jeden lub kilka z następujących metali:

aluminium	iryd	ołów	telur
antymon	kadm	pallad	tytan
arsen	kobalt	platyna	wanad
beryl	krzem	rad	wapń
bizmut	mangan	rtęć	wolfram
chrom	miedź	ruten	fosfor
cyna	molibden	selon	
cynk	nikiel	srebro	

5) Wykazy omówione w p. 3 niniejszego zarządzenia należy wypełniać czytelnie w 2 egzemplarzach, przesłać je do Ministerstwa Budownictwa Miast i Osiedli Centralny Zarząd Zaopatrzenia, Dział Gospodarki Materiałowej, Warszawa, Al. Stalina 26/28 w terminie do **dnia 20 marca 1951 r.**
6) Dokonywanie wszelkich przerzutów materiałowych w zakresie metali nieżelaznych wymaga akceptacji Centralnego Zarządu Zaopatrzenia, Działu Gospodarki Materiałowej.
7) Decyzję Centralnego Zarządu Zaopatrzenia odnośnie wykazanych przez przedsiębiorstwa nadwyżek w remanentach metali nieżelaznych zarówno dotyczącą przerzutów w ramach resortu Ministerstwa, jak i upłynnienia poza resort, winien posiadacz remanentu wykonać bezzwłocznie i o wykonaniu zawiadomić CZZ.

Za właściwe i terminowe wykonanie niniejszego zarządzenia na terenie zjednoczeń, przedsiębiorstw i zakładów oraz podległych im jednostek czynię odpowiedzialnymi Ob. Dyrektorów Zjednoczeń, Przedsiębiorstw i Zakładów.

Minister R. Piotrowski

22.

ZARZĄDZENIE Nr 22

MINISTRA BUDOWNICTWA MIAST I OSIEDLI

z dnia 22 marca 1951 r.

w sprawie ubezpieczeń rzeczowych w podległych jednostkach gospodarczych.

L. Dz. DV/3/1747/51

W związku z uchwałą Nr 1 Prezydium Rządu z dnia 3 stycznia 1951 r. w sprawie ubezpieczenia środków trwałych przemysłu państwowego oraz przedsiębiorstw i jednostek budżetowych (Mon. Polski Nr A-4 poz. 47) i w oparciu o okólnik Nr 2 Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 15 lutego 1951 r. w sprawie wyłączenia z ubezpieczeń środków trwałych przedsiębiorstw wielkiego i średniego przemysłu oraz jednostek budżetowych wyjaśnia się i poleca co następuje:

1. Wyłączone są od obowiązku ubezpieczenia przedsiębiorstwa nadzorowane przez Centralny Zarząd Zakładów Prefabrykacji oraz, nadzorowane przez poszczególne inne Centralne Zarządy, przedsiębiorstwa sporządzające swe plany techniczno-przemysłowo-finansowe na rok 1951 wg. instrukcji Nr. 28 (załącznik do zarządzenia Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego Nr. 160 z dnia 2 lipca 1950 r.).

2. Nie podlegają wyłączeniu z ubezpieczenia tylko takie zakłady, sporządzające swe plany finansowe wg. instrukcji Nr 28 jak wyżej, które stanowią jedność gospodarczą z przedsiębiorstwem opracowywującym plany finansowe dla działalności podstawowej wg. innych instrukcji.

3. Uchylenie obowiązku ubezpieczenia w stosunku do jednostek gospodarczych, wymienionych w ust. 1, dotyczy wyłącznie budynków, maszyn, aparatów i urządzeń fabrycznych oraz ruchomości biurowych.

4. Pozostałe składniki majątkowe, jak towary, materiały, pojazdy mechaniczne, mienie pracownicze, zwierzęta itp. podlegają nadal obowiązkowi ubezpieczenia od ognia przez jednostki gospodarcze wymienione w ust. 1. Ponadto w przedmiocie pozostałych składników majątkowych mogą być zawierane przez te jednostki umowy ubezpieczenia również i w innych działach ubezpieczeń, a to stosownie do postanowień instrukcji Nr 1 Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 15 kwietnia 1950 r. znak CE9D-07-02 w sprawie ubezpieczeń majątkowych.

5. W stosunku do wszystkich, nie wymienionych w ust. 1, jednostek gospodarczych podległych Ministrowi Budownictwa Miast i Osiedli obowiązują nadal zarządzenia i pisma okólne, wydane przez b. Ministerstwo Budownictwa do dnia 31 grudnia 1950 r. w przedmiocie ubezpieczeń rzeczowych.

6. Przedsiębiorstwa, zwolnione od obowiązku ubezpieczenia w myśl zasad podanych w ust. 1 i 3, zawiadomią bezzwłocznie najbliższą terenowo placówkę Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych o fakcie i zakresie wyłączenia z ubezpieczenia.

7. O szkodach w składnikach majątkowych, wyłączonych niniejszym zarządzeniem z ubezpieczenia, należy nadal nadsyłać zawiadomienia do jednostek nadrzędnych, wg. dotychczasowych wzorów i w sposób przewidziany w § 65 instrukcji Nr 1 PKPG z dnia 15 kwietnia 1950 r.

8. Mienie Centralnych Zarządów, tak nieruchome jak i ruchome, jako jednostek budżetu administracyjnego Państwa, nie podlega ubezpieczeniu. Zasada ta dotyczy wszystkich działów i rodzajów ubezpieczeń rzeczowych.

9. Centralne Zarządy dopilnują wykonania przez nadzorowane jednostki postanowień zawartych w niniejszym zarządzeniu.

10. W sprawach związanych z wykonaniem powołanej na wstępie uchwały oraz niniejszego zarządzenia należy zwracać się do Ministerstwa Budownictwa Miast i Osiedli Departament Finansowy.

11. Zarządzenie obowiązuje od 1 stycznia 1951 r.

w/z Ministra **J. Żakowski**

23.

ZARZĄDZENIE Nr 23

MINISTRA BUDOWNICTWA MIAST I OSIEDLI

z dnia 27 marca 1951 r.

w sprawie klasyfikowania i użytkowania stali na budowie.

L. Dz. D.VII/3/1981/51.

1. W celu oszczędnego i racjonalnego wykorzystania stali w budownictwie zarządzam użytkowanie odpadków stali według zasad zawartych w załączonych „Wytycznych klasyfikowania i użytkowania odpadków na budowie".
2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 27 marca 1951 r.

Minister **R. Piotrowski**

Wytyczne

klasyfikowania i użytkowania odpadków stali na budowie

Odpadki stali da budowie dzielimy na użytkowe i nieużytkowe.

1. **Do odpadków użytkowych** zalicza się:
   1) odcinki stali kształtowej proste (względnie wyprostowane) z nieodkształconym profilem poprzecznym o długościach:
      od 0,9 m wzwyż przy profilach NP 8—16
      „ 2.00 m „ „ „ NP 18—24
      „ 2.00 m „ „ „ NP 26—40
   2) odcinki stali prętowej okrągłej, żebrowej i innej o długościach od 1.00 m,
   3) resztki blach stalowych bez znacznych odkształceń o szerokości do 150 mm. i o długości od 1,50 m. wzwyż,
   4) bednarka gorąco walcowana w wiązkach i kręgach, względnie w odcinkach o długościach od 1.25m. wzwyż.

   W myśl zasad okólnika Ministerstwa Budownictwa Nr 34 z dnia 27 czerwca 1950 r. w sprawie stosowania belek spawanych (L. dz. IV/1/3787/50), profile stali kształtowej powyżej Nr 18 powinny być wykorzystane na belki spawane, natomiast profile poniżej Nr 18 należy z reguły wykorzystywać na nadproża okienne, drzwiowe, albo jako materiał do robót kowalskich, ślusarskich itp.

   Odcinki stali prętowej powinny być wykorzystane do robót kowalskich. Podane wymiary odpadków mają charakter orientacyjny. W przypadkach zatem, gdy istnieje możliwość użycia odpadków o mniejszych wymiarach, należy je również traktować jako użyteczne.
2. **Odpadki nieużytkowe** są to resztki (odcinki) stali, nie wymienione w ustępie 1, a nadające się tylko do przetopienia (złom).

   Odpadki te należy zgłaszać do Centrali Złomu w myśl zasad zarządzenia wykonawczego Ministra Budownictwa Miast i Osiedli Nr 3 z dnia 7 lutego 1951 r. w sprawie planowej zbiórki i dostawy złomu stalowego oraz żeliwnego.
3. **Wszystkie odpadki** powinny być sortowane i magazynowane na specjalnie na ten cel wydzielonym miejscu. Zbieranie i sortowanie odpadków na użytkowe i złom powinno odbywać się bieżąco.

   Sortowanie powinno być wykonywane stale, możliwie przez jedną i tę samą osobę.—

24.

ZARZĄDZENIE Nr 24

MINISTRA BUDOWNICTWA MIAST I OSIEDLI

zdnia 3 kwietnia 1951 r.

w sprawie wydawania opinii przez delegata Ministerstwa Budownictwa Miast i Osiedli w Radzie Technicznej Centralnego Biura Projektów Budownictwa Wiejskiego.

L. dz. II/W2/172/51

1. Opinie, przewidziane w § 1 zarządzenia Ministra Budownictwa z dnia 13 listopada 1950 r. w sprawie opiniowania pod względem architektonicznym i urbanistycznym budynków wiejskich Skarbu Państwa oraz przedsiębiorstw, instytutów, zakładów i spółdzielni produkcyjnych, podległych Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych (Dz. Urz. Min. Bud. Nr 14, poz. 168), — wydaje Delegat Ministerstwa Budownictwa Miast i Osiedli na posiedze-

niu Rady Technicznej Centralnego Biura Projektów Budownictwa Wiejskiego.

2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 3. IV. 1951 r.

Minister R. Piotrowski

25.

ZARZĄDZENIE Nr 25
MINISTRA BUDOWNICTWA MIAST I OSIEDLI

z dnia 4 kwietnia 1951 r.

w sprawie powołania Komisji Ocen Projektów Inwestycyjnych dla resortu Ministerstwa Budownictwa Miast i Osiedli.

L. dz. DI/1/2860/51 r.

1) Do spełnienia czynności, przewidzianych instrukcją Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego Nr 20, zatwierdzonej zarządzeniem Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego Nr 104 z dnia 3 maja 1950 r. w sprawie zasad sporządzania i zatwierdzania dokumentacji technicznej dla inwestycji własnych (z części 15a Planu Inwestycyjnego) i inwestycji budownictwa mieszkaniowego (z części 15b) oraz inwestycji, przyjętych w drodze umów powierniczych do wykonania przez Centralny Zarząd Budowy Miast i Osiedli „ZOR", powołuję na podstawie § 234 wyżej wymienionej instrukcji PKPG Komisje Ocen Projektów Inwestycyjnych w dalszym ciągu zwane KOPI wyszczególnione w punktach 2, 3, 4, niniejszego zarządzenia.

2) Przy Departamencie Inwestycji KOPI Centralnego inwestora w składzie:
— Przewodniczący — Dyr. Dep. Planowania — Inż. K. Tyszka
— V-Przewodniczący Dyr. Dep. Inwestycji — St. Zieminski
— V-Przewodniczący — V-Dyr. Inwestycji L. Rymsza
— Członkowie stali:
z Departamentu Planowania — Inż. Wł. Polkowski
„ Techniki — Inż. Z. Żuchowski
„ Inwestycji — Inż. J. Poraj
„ „ — Inż. St. Zawadzki
„ „ — Podobas St.
„ Urbanistyki — Inż. E. Reński
„ Nadzoru Budowlanego — Inż. L. Growiński
C. Z. Biur Projektowych B. M. — Inż. M. Maszkiewicz
C. Z. Zaopatrzenia B. M. — F. Michalak
— Członkowie stali: (sekretariat)
Dep. Inwestycji — Z. Kowalski
„ „ — K. Mącznik

3) Przy Centralnym Zarządzie Budowy Miast i Osiedli „ZOR" — K.O.P.I. Centralnego Inwestora w składzie:
z C. Z. B. M. i O. „ZOR",
— Przewodniczący — Szef Działu Lokalizacji i Założeń Projektów — Inż. A. Ciborowski,
— V-Przewodniczący — Szef Biura Planowania — R. Welt,
— V-Przewodniczący — Szef Działu Technicznego — Inż. S. Srokowski,
— Członkowie stali z CZBMiO „ZOR",
z Działu Administracyjno-Finansowego — Dyr. J. Kulski,
z Wydz. Lokalizacji i Założeń Projektów DBOR — Stolica. Mgr. A. Dobrucki,
z Oddziału Wykonania Budów — Inż. C. Kluczyński,
z Biura Planowania — Mgr. St. Gryniewicz,
z Działu Lokalizacji i Założeń Proj. — Mgr. Z. Pióro,
z Działu Lokalizacji i Założeń Proj. — Inż. J. Szwoch,
z C. Z. Proj. B. M. i O. — Inż. St. Łącki,
ze Zjedn. II Biur Proj. B. M. i O. — Inż. St. Zieliński,
ze Zjedn. I Biur Proj. B. M. i O. — Inż. J. Geysztor,
z Instytutu Budownictwa Mieszkaniowego — Inż. E. Ungerowa,
z Instytutu Urbanistyki i Architektury — Inż. Kotarbiński,
z Gabinetu Ministra Min. Bud. M. i O. — p.o. Dyr. Mgr. St. Mizera,
z Dep. Planowania Min. Bud. M. i O. — V-Dyr. M. Wolska,
z Dep. Urbanistyki Min. Bud. M. i O. — Inż. H. Kuncewiczowa.
— Członkowie stali (sekretariat)
z Działu Lokalizacji i Założeń Proj. CZBMiO „ZOR"
— Mgr. W. Andruszewski,
— Mgr. Król,
— M. Oknowska,

4) Przy Centralnych Zarządach:
— Biur Projektowych Budownictwa Miejskiego,
— Budownictwa Miejskiego Warszawa,
— „ „ Śląsk,
— „ „ Południe,
— „ „ Północ,
— „ „ Zachód,
— Robót Instalacyjnych Budownictwa Miejskiego,
— Sprzętu i Mechanizacji Budownictwa Miejskiego,
— Zakładów Prefabrykacji oraz
— Dyrekcjach Budowy Osiedli Robotniczych
polecam Ob. Ob. Naczelnym Dyrektorom Centralnych Zarządów i Dyrektorom Dyrekcji Budowy Osiedli Robotniczych — powołać, przy wyżej wymienionych jednostkach, 4 do 6 osobowe (łącznie z sekretarzem) K.O.P.I. — Naczelnych Inwestorów z własnych pracowników lub pracowników innych jednostek Ministerstwa, mających doświadczenie i wiadomości fachowe w zakresie koniecznym do oceny dokumentacji technicznej.

5) Inwestorzy naczelni:
— Departament Inwestycji,
— Departament Szkolenia Zawodowego,
— Zarząd Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych,
— Instytut Budownictwa Mieszkaniowego,
— Instytut Urbanistyki i Architektury
przesyłać będą opracowaną dokumentację techniczną do rozpatrzenia i zaopiniowania przez K.O.P.I. przy Departamecie Inwestycji i nie powołują własnych K.O.P.I.

6) K.O.P.I. Centralnego Inwestora mogą być powołane w razie potrzeby w niezależnych kompletach w zależności od potrzeb, wg. uznania Przewodniczącego.

7) W razie niemożności uczestnictwa w posiedzeniu K.O.P.I., członek stały K.O.P.I. obowiązany jest wskazać zastępcę w porozumieniu z Przewodniczącym K.O.P.I.

8) W posiedzeniach K.O.P.I. mogą brać udział w charakterze członków niestałych przedstawiciele departamentów i centralnych zarządów, powołani przez Przewodniczącego K.O.P.I.

9) K.O.P.I. może powoływać do swych prac rzeczoznawców.

10) K.O.P.I. opiniuje dokumentację techniczną w myśl zasad ustalonych w instrukcji P.K.P.G. Nr 20 oraz innych zarządzeniach wydanych przez P.K.P.G. i Ministerstwo Budownictwa Miast i Osiedli.

11) Naczelni inwestorzy, o których jest mowa w pkt. 4 niniejszego zarządzenia, są upoważnieni do zatwierdzania założeń projektów i projektów wstępnych dla inwestycji, które będą zapoczątkowane w r. 1951, o koszcie ogólnym niższym niż 2.250.000 zł.— a Centralni Inwestorzy o koszcie poniżej 30 mio zł. Powyżej 30 mio zł. wymienioną wyżej dokumentację techniczną zatwierdza P.K.P.G.

Wydziały Budownictwa Prezydiów Miejskich i Wojewódzkich Rad Narodowych upoważnione są do zatwierdzania założeń projektów i projektów wstępnych dla inwestycji: Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych, Spółdzielni Budowlanych, które będą zapoczątkowane w r. 1951 — o koszcie ogólnym poniżej 900.000 zł. Powyżej tej sumy wymienioną dokumentację techniczną zatwierdza Min. Bud. Miast i Osiedli .

Dokumentacja techniczna inwestycji naczelnych inwestorów, o których jest mowa w pkt. 5 niniejszego zarządzenia, podlega zatwierdzeniu przez Ministerstwo Budownictwa Miast i Osiedli.

12) Dokumentacja techniczna (założenia projektu i projekty wstępne) dla inwestycji o koszcie ogólnym wyższym od limitu inwestora naczelnego, podlega zatwierdzeniu przez Ministerstwo Budownictwa Miast i Osiedli, względnie przez P.K.P.G. Nie zwalnia to K.O.P.I. naczelnego inwestora od oceny powyższej dokumentacji, jak również nie zwalnia to od wstępnej akceptacji przez naczelnego inwestora.

13) Obsługę sekretariatu sprawuje w godzinach służbowych:
— dla K.O.P.I. — przy Dep. Inwestycji — Dep. Inwestycji,
— dla K.O.P.I. — przy CZBMiO „ZOR" — Dział Lokalizacji i Założeń Projektów,
— dla K.O.P.I. — Nacz. Inwestorów — jednostka przy której K.O.P.I. została powołana.

14) Posiedzenia K.O.P.I. odbywają się w godzinach pozasłużbowych w terminach wyznaczonych przez Przewodniczącego K.O.P.I. w trybie ustalonym regulaminem prac KOPI.

15) Za udział w posiedzeniach K.O.P.I. w godzinach pozasłużbowych Przewodniczący i członkowie K.O.P.I. otrzymują wynagrodzenie na zasadach ustalonych uchwałą Nr 36 Rady Ministrów z dnia 24 stycznia 1951 r. — o trybie powoływania komisji resortowych i wynagradzania za udział w posiedzeniach, — z tym, że stosownie do § IV pkt. 3 tejże uchwały, przewidziane w niej stawki podwyższa się do 45 zł. dla Przewodniczącego i do 30 zł. dla członków K.O.P.I.

Protokólanci, delegowani na posiedzenie K.O.P.I. pobierają wynagrodzenie w wysokości maksymalnej diety dziennej przewidzianej przy podróżach służbowych pracowników państwowych.

Przedstawiciele: Wojewódzkiej Komisji Planowania Gospodarczego, Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej, lub innych resortów, jak również referent sprawy, za udział w posiedzeniach K.O.P.I. otrzymują wynagrodzenie równe wynagrodzeniu członków K.O.P.I.

16) wynagrodzenie za usługi rzeczoznawców i koreferentów powinno być ujęte w formie umowy o dzieło.

Koreferenci i rzeczoznawcy otrzymują wynagrodzenie zgodnie z zaleceniem Przewodniczącego P.K.P.G. z dnia 11.VII.1949 r. Znak BU-4B-81-01/8/§5 instrukcji; t.j. wg norm ustalonych Zarządzeniem Ministra Odbudowy o opłatach za pracę rzeczoznawców (okólnik Nr 12 z dnia 31.III.1947 r. — Dz. Urz. Min. Odb. Nr 3, poz. 43) — co wynosi 18 zł. 75 gr. za godzinę pracy rzeczoznawcy (koreferenta) względnie 22 zł. 50 gr. dla spraw bardzo skomplikowanych i trudnych. W wyjątkowych przypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, na wniosek Przewodniczącego K.O.P.I. władza przełożona K.O.P.I. może przyznać rzeczoznawcy wynagrodzenie powyżej norm ustalonych w okólniku Nr 12.

17) Prace manipulacyjne związane z zakresem prac K.O.P.I. ewentualnie wykonywane w godzinach pozasłużbowych, mogą być wynagradzane z kredytów inwestycyjnych na podstawie stawek godzinowych, obowiązujących za godziny nadliczbowe i umowy o dzieło.

Wniosek Przewodniczącego w przedmiocie tych wynagrodzień podlega zatwierdzeniu przez Ministra Budownictwa Miast i Osiedli, jeżeli dotyczy on prac K.O.P.I. wymienionych w pkt. 2 i 3. W stosunku do K.O.P.I., wymienionych w pkt. 4 odnośny wniosek Przewodniczącego zatwierdza Dyrektor Naczelny tej jednostki organizacyjnej, przy której K.O.P.I. istnieje.

Dla maszynistek obowiązuje wynagrodzenie wg norm ustalonych Uchwałą Prezydium Rządu z dnia 8.XI. 50 r. (Monitor Polski N. A-125, poz. 1545).

18) Wypłaty wynikające z prac K.O.P.I. koreferentów, rzeczoznawców i innych będą pokrywane ze środków Planu Inwestycyjnego, zgodnie z § 15 ust. 1 pkt. a oraz ust. 1 pkt. e instrukcji w sprawie finansowania i bankowej kontroli inwestycji objętych planem inwestycyjnym na rok 1951.

19) Sekretariat K.O.P.I. b. Ministerstwa Budownictwa przekaże wszystkie akta i korespondencję, dotyczącą spraw K.O.P.I. nowopowołanym K.O.P.I. przy Dep. Inwestycji i C.Z.B.M i O. „ZOR" w terminie do dnia 12 kwietnia br.

20) Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia br. Równocześnie tracą moc obowiązującą Zarządzenia Ministra Budownictwa z dnia 18 października 1950 r. L. dz. IIII/1/9970/50 oraz pismo okólne z dnia 9 października 1950 r. L. dz. BI/1/7290/50.

Minister: **R. Piotrowski**

Załącznik do Zarządzenia Nr 25 Ministra Budownictwa Miast i Osiedli z dnia 4.IV.1951

REGULAMIN PRAC

Komisji Ocen Projektów Inwestycyjnych Ministerstwa Budownictwa Miast i Osiedli.

I. Podstawy prawne działania K.O.P.I.

1 — Komisje Ocen Projektów Inwestycyjnych ponoszą pełną odpowiedzialność za właściwą ocenę dokumentacji technicznej, wniosków o powołanie Dyrekcji Budów oraz analizę obniżania kosztów przy rozpatrywaniu nowoopracowywanej dokumentacji technicznej.

2 — Obowiązujące zarządzenia i instrukcje dla prac K.O.P.I. poza Instr. P.K.P.G. Nr 20, 21 i 23 są następujące:

a) pismo okólne z dnia 29.III.1950 r. L. dz. III/1/2530/50 Ministerstwa Budownictwa w sprawie przekazywania zatwierdzonych założeń projektów biurom projektowym,
b) zarządzenie Przewodniczącego P.K.P.G. Nr 77 z dnia 11.IV.1950 r. I.N.20-01-84 w sprawie trybu powoływania Dyrekcji Budów,
c) instrukcja Nr 5 (DI Departament Inwestycji byłego Ministerstwa Przemysłu i Handlu, dotycząca między innymi Dyrekcji Budów,
d) pismo okólne Nr 7 z dnia 20 maja 1950 r. Cz. B/RO7 z III Zespołu Departamentów P.K.P.G. w sprawie udziału przedstawicieli Biur Regionalnych P.K.P.G. oraz Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej w posiedzeniach K.O.P.I. Centralnych i Naczelnych Inwestorów,
e) pismo Biura Inwestycji Ministerstwa Budownictwa z dn. 5.VI.1950 r. L. dz. BI/3/2587/50 dotyczące powoływania Dyrekcji Budów,
f) wytyczne Departamentu Projektowania Ministerstwa Budownictwa z dnia 12.VII.1950 r. L. dz. II/1/3953/50 w sprawie stosowania kontrolnych jednostkowych wskaźników kubatury dla niektórych inwestycji w zakresie budownictwa publicznego,
g) pismo Departamentu Planów Regionalnych i lokalizacji P.K.P.G. z dnia 13.IX.1950 r. R.E.6B-1-102, wyjaśniające sprawy lokalizacji ogólnej i szczegółowej obiektów inwestycyjnych,
h) zarządzenie Ministra Komunikacji z dnia 19.X. 1950 r. w sprawie posiadania i budowy przez urzędy, instytucje i jednostki gospodarki uspołecznionej własnych stacji obsługi i warsztatów samochodowych,
i) pismo z dnia 29.XI.1950 r. F.S.30/50 Centralnego Biura Projektów i Studiów Budownictwa Osiedlowego ZOR w sprawie normatywów projektowania,
j) pismo okólne Nr 17 z dnia 4.XII.1950 r. Znak B.U./K.O./O.G./345/50, Dyrektora Generalnego II Zespołu Departamentów P.K.P.G. w sprawie usprawnienia pracy Komisji Oceny Projektów Inwestycyjnych na szczeblu Centralnych i Naczelnych Inwestorów,
k) pismo Departamentu Inwestycji i Budownictwa Ministerstwa Finansów z dnia 9.XII.1950 r. Nr F.I.4814/6/50 w sprawie preliminarzy budżetowych dla Dyrekcji Budów,
l) pismo z dnia 14.XII.1950 r. L. dz. III/1/12588/50 Ministerstwa Budownictwa, w sprawie usprawnienia prac K.O.P.I. naczelnych inwestorów,
ł) zarządzenie Przewodniczącego P.K.P.G. Nr 336 z dnia 14.XII.1950 r. w sprawie obniżenia kosztu obiektów projektowanych,
m) zarządzenie Ministra Finansów z dnia 13.I. 1951 r. w sprawie zasad organizacji finansowej systemu finansowego na rok 1951 Dyrekcji Budów i Oddziałów Wykonawstwa Inwestycyjnego,
n) pismo okólne Nr 1 z dnia 25.I.1951 r. III/1/637/51 Ministerstwa Budownictwa Miast i Osiedli w sprawie obniżenia kosztów obiektów projektowanych.
o) pismo C.Z.Z. Ministerstwa Budownictwa Miast i Osiedli z dnia 31.I.1951 r. L. dz. CZZ/102/1482 51 w sprawie norm zapasów materiałowych,
p) pismo z dnia 3.III.51 r. BU/KO/Eg-340/51 Departamentu Budownictwa P.K.P.G. w sprawie miesięcznych i kwartalnych programów pracy K.O.P.I. oraz sprawozdań z wykonania planów,
r) okólnik Nr 6 z dnia 12.III.51 r. L. dz. III/1/2351 /51 Ministerstwa Budownictwa Miast i Osiedli w sprawie obniżenia kosztów obiektów projektowanych,
s) zarządzenie Przewodniczącego P.K.P.G Nr 82 z dnia 16.III.51 r. w sprawie realizacji uchwały Prezydium Rządu Nr 109 z dn. 21.II.51 o oszczędności w budownictwie.

II. Planowanie i sprawozdawczość K.O.P.I.

3 — K.O.P.I. poszczególnych szczebli opracowują roczne, kwartalne i miesięczne plany prac.

K.O.P.I. Naczelnych Inwestorów składają plany prac i sprawozdania do K.O.P.I. Centralnych inwestorów w następujących terminach:

a) kwartalne plany K.O.P.I. w terminie do dnia 15 każdego miesiąca poprzedzającego początek planowanego kwartału,

b) miesięczne plany prac K.O.P.I. w terminie do 15 każdego miesiąca poprzedzającego miesiąc planowany,

c) sprawozdanie z wykonania kwartalnych planów K.O.P.I w terminie do 10 każdego miesiąca po upływie kwartału,

d) sprawozdania z wykonania miesięcznych planów prac K.O.P.I. w terminie do 3 każdego miesiąca następnego miesiąca za miesiąc ubiegły,

e) K.O.P.I. centralnego inwestora przesyła zbiorcze plany prac i zbiorcze sprawozdania do K.O.P.I. P.K.P.G. w następujących terminach.
jak w pkt. a do dnia 20-go
„ „ „ b do dnia 20-go
„ „ „ c do dnia 15-go
„ „ „ d do dnia 7-go

f) K.O.P.I. Centralnych Inwestorów i Naczelnych inwestorów przesyłają sprawozdania z prac wg. wzorów ustalonych przez Dep. Budownictwa P.K.P.G. załaczonych do niniejszego regulaminu.

g) Do obowiazku sekretariatów K.O.P.I. należy prowadzenie sprawozdawczości i planowania prac K.O.P.I.

4 — K.O.P.I obowiązuje się dopilnować, aby inwestorzy przesyłali dokumentacje techniczną i inne wnioski do oceny w terminach ustalonych instrukcjami P.K.P.G. i Zarzadzeniami Ministerstwa Budownictwa Miast i Osiedli.

5 — K.O.P.I. Centralnych Inwestorów sprawują nadzór nad działalnością K.O.P.I. Naczelnych Inwestorów, a w szczególności obowiazane są dopilnować przestrzegania przepisów niniejszego regulaminu. popowinny kontrolować komórki K.O.P.I. Naczelnych inwestorów w zakresie postanowień niniejszego regulaminu prac.

III. **Tryb postępowania przy załatwianiu spraw przez K.O.P.I.**

6 — Opracowane i przesłane przez inwestorów do K.O.P.I.. założenia projektów, projekty wstępne, założenia wieloletniego programu zakupu, programy zakupów, roczne plany nakładów, wieloletnie i roczne programy prac budowlanych, studiów, poszukiwań geologicznych, prac nad projektami typowymi i t.p., wnioski o powołaniu dyrekcji budów. analizy zadań oszczędnościowych, — powinny być opracowane według zasad instrukcji P.K.P.G. Nr Nr 20, 21, 23 oraz wg. dodatkowych zarzadzeń P.K.PG. i Ministerstwa Budownictwa Miast i Osiedli wyszczególnionych w pkt. 1 — 2 niniejszego regulaminu prac.

7 — Władzami właściwymi do wyrażania zgody na projektowana przez inwestora lokalizację ogólną są:
P.K.P.G. dla inwestycji Grupy I
P.K.P.G. „ „ „ II
planowanych centralnie i terenowo.

8 — Równocześnie z przesłaniem do KOPI założeń projektu, projektu wstępnego lub innych opracowań wyszczególnionych w pkt. III-6 niniejszego regulaminu, inwestor podaje nazwisko wyznaczonego referenta, którego zadaniem będzie referowanie i obrona przedstawionej pracy. Referent powinien złożyć zwięzły skrót swego referatu na posiedzeniu KOPI w 4-ch egzemplarzach maszynopisu, celem włączenia ich do akt sprawy.

9 — Przewodniczący KOPI określa termin posiedzeń KOPI dla rozpatrzenia i oceny złożonego opracowania oraz wyznacza koreferantów z pośród członków KOPI lub rzeczoznawców. Odpisy listy stałych koreferentów sporządzane przez KOPI Naczelnych Inwestorów powinny być przesłane do KOPI Centralnego inwestora oraz PKPG. Lista powinna obejmować imię i nazwisko referenta, przydział stanowisko służbowe i adres prywatny.

10 — Sekretariat KOPI sprawdza stronę formalną i bada wstępnie otrzymane opracowania najpóźniej w ciagu 4 dni po otrzymaniu ich od inwestora. W przypadku poważnych usterek w opracowaniu, sekretariat w porozumieniu z Przewodniczącym KOPI zwraca opracowanie inwestorowi do uzupełnienia lub dokonania zmian.

11 — Opracowania dostarczone przez inwestora, powinny być rozpatrzone przez KOPI najpóźniej w ciągu 15 dni.

Protokół z posiedzenia KOPI powinien być sporządzony i przesłany najpóźniej w ciągu 3 dni od dnia posiedzenia.

12 — O terminach posiedzeń zawiadamia sekretariat KOPI na 7 dni przed wyznaczonym dniem posiedzenia:
— członków stałych,
— członków niestałych zaproszonych przez przewodniczącego KOPI,
— inwestora, którego opracowanie będzie rozpatrywane na posiedzeniu KOPI,
— koreferenta z pośród członków KOPI lub rzeczoznawców,
— przedstawiciela WKPG właściwego miejscowo dla danej inwestycji,
przedstawiciela właściwego organu terenowego Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej,
przedstawiciela Ministerstwa Transportu Drogowego i Lotniczego (Departamentu Samochodowego), w przypadku gdy rozpatrywana inwestycja obejmuje urządzenia tego rodzaju jak stacja obsługi, warsztaty i garaże samochodowe.

Na KOPI Centralnych inwestorów powinien być obecny przedstawiciel inwestora naczelnego dokładnie zaznajomiony z całokształtem rozpatrywanych opracowań.

13— Koreferenci obowiązani są swoje koreferaty przedstawić na posiedzeniu KOPI w 4-egzemplarzach maszynopisu celem włączenia ich do akt sprawy. Koreferat między innymi powinien zawierać szczegółowe zestawienie proponowanych oszczędności w cenach z marca 1950 r. do sumy przyznanego limitu dla rozpatrywanej inwestycji w PI-1951 r. oraz zestawienie wszystkich wprowadzonych wskaźników techniczno-ekonomicznych.

14 — W określonym przez przewodniczącego terminie posiedzenia KOPI po wysłuchaniu referenta, koreferenta (rzeczoznawcy) i przeprowadzonej dyskusji, KOPI podejmuje uchwałę o:

a) przedstawieniu Ministrowi (dla KOPI Centralnego inwestora), lub Nacz. Dyrektorom CZ, Dyrektorem DBOR (dla KOPI naczelnych inwesorów) rozpatrzonych opracowań do zatwierdzenia, bądź,

b) odesłaniu przedstawionych opracowań naczelnemu inwestorowi (dla KOPI Centr. Inw.), lub inwestorowi bezpośredniemu (dla KOPI nacz. inwestorów) do przepracowania w myśl wytycznych KOPI, badź

c) odrzuceniu przedstawionych opracowań.

15— Protokóły KOPI są podpisywane przez Przewodniczącego KOPI, sekretarza KOPI i członków stałych obecnych na zebraniu. Wszyscy obecni na zebraniu KOPI podpisują listę obecności.

16— O powziętej przez KOPI uchwale sekretariat KOPI zawiadamia zainteresowanego inwestora, przesyłając mu w ciągu 3 dni protokół z posiedzenia KOPI.

17— Opracowania, które wymagają zatwierdzenia przez Państwową Komisję Planowania Gospodarczego powinny być oceniane kolejno przez KOPI naczelnego inwestora i KOPI Centralnego Inwestora wg. zasad i trybu określonego w ust. III niniejszego regulaminu prac.

18 — Dla inwestycji, których koszt ogólny przekracza 30 mio zł., opracowania, po zatwierdzeniu wstępnym przez Naczelnego Inwestora i Ministra Budownictwa Miast i Osiedli, KOPI centr. inwestora przesyła w 3-ch jednobrzmiących egzemplarzach do KOPI — PKPG. Opracowania o koszcie ogólnym inwestycji ponad 30 mio zł. powinny być składane do KOPI centralnego inwestora w 4-ch jednobrzmiacych egzemplarzach, dla inwestycji, które podlegają zatwierdzeniu przez Ministra Bud. M. i O. w 3-ch jednobrzmiących egzemplarzach.

19 — Wnioski o powołaniu Dyrekcji Budów powinny być rozpatrywane równocześnie z założeniami projektów inwestycji. Wnioski te powinny być opracowane w 12-tu jednobrzmiących egzemplarzach i przedstawione po wstępnej akceptacji przez Nacz. inwestora na KOPI centralnego inwestora.

Preliminarze Dyrekcji Budów do wniosków o powołaniu Dyr. Bud. powinny być opracowywane na wzorach instrukcji PKPG Nr 16 z 1949 r. o opracowaniu budżetów administracyjnych na r. 1950. Wnioski o powołaniu Dyrekcji Budów mogą być składane wyłącznie dla inwestycji o zasadniczym znaczeniu i dużych nakładach finansowych.

20 — Podane porównawcze wskaźniki techniczno-ekonomiczne w założeniach projektów należy uważać jako orientacyjne, wskaźniki te przy dalszym opracowaniu dokumentacji technicznej powinny być szczegółowo analizowane w kierunku zwiększania produkcji wzgl. zdolności usługowych inwestycji.

Sekretariaty KOPI powinny się zaopatrzyć w potrzebne kalendarze techniczne i podręczniki radzieckie dla dostarczenia koreferentom do kontroli wskaźników techn.-ekonom. przy analizowaniu założeń inwestycji o charakterze przemysłowym.

26.

ZARZĄDZENIE Nr 26
MINISTRA BUDOWNICTWA MIAST I OSIEDLI

z dnia 7 kwietnia 1951 r.

w sprawie sprawozdawczości statystycznej.

L. dz. DI/4/3152/51.

Uchwała Rady Ministrów z dnia 28 lutego 1951 r. (Monitor Polski Nr A-19 z 9.III.1951 r. poz. 224) w sprawie programu prac statystyczno-sprawozdawczych na rok 1951 ma na celu ograniczenie zbędnych niejednokrotnie formularzy i instrukcji w zakresie sprawozdawczości statystycznej.

Uchwała ta postanawia, że wszelkie nowe formularze i instrukcje dla sprawozdawczości statystycznej będą ulegały zatwierdzeniu przez PKPG i GUS, że dotychczas obowiązujące formularze i instrukcje, które nie są zaakceptowane przez GUS, powinny być przedstawione do formalnej akceptacji oraz, że pracownicy władz, urzędów i instytucji, którzy po dniu 9 marca 1951 r., nie znając uchwały Rady Ministrów, wprowadzili nowe formularze i instrukcje do sprawozdawczości będą pociągani do odpowiedzialności.

W związku z powyższym zarządzam:

1) Jednostki organizacyjne Ministerstwa Budownictwa Miast i Osiedli o ile zamierzają wprowadzić nowe formularze lub zmiany do istniejących, obowiązane są przed porozumieniem z Głównym Urzędem Statystycznym uzgodnić wstępnie swe projekty z Departamentem Planowania.
2) Do dnia 30 kwietnia br. należy złożyć w Departamencie Planowania wykaz i załączyć wzory formularzy sprawozdań używanych, dotychczas niezaakceptowanych przez GUS lub PKPG celem przedstawienia ich do akceptacji GUS-u.
3) Za należyte wykonanie postanowień uchwały Rady Ministrów z 28.II.51 r. oraz niniejszego zarządzenia czynię osobiście odpowiedzialnymi Ob. Dyrektorów i polecam wprowadzić kontrolę wykonania w podległych im jednostkach.

Minister: R. Piotrowski

27.

ZARZĄDZENIE Nr 27
MINISTRA BUDOWNICTWA MIAST I OSIEDLI

z dnia 6 kwietnia 1951 r.

w sprawie ustalania wartości obiektów inwestycyjnych zrealizowanych przez Zakład Osiedli Robotniczych.

L. dz. D.V/4/51

W związku z przepisem końcowym ust. 7 zarządzenia Ministrów Budownictwa i Gospodarki Komunalnej z dnia 15 października 1950 r. w sprawie przekazania organom Ministra Gospodarki Komunalnej Działu Administracji Osiedli i Domów ZOR, ustala się — w instrukcji stanowiącej załącznik do niniejszego zarządzenia — zasady uproszczonych obliczeń wartości inwestycji dla obiektów, których sposób sfinansowania i rachunkowe ujęcie realizacji nie pozwalają na ścisłe rozliczenie ich wartości.

Minister R. Piotrowski

Zał. do zarządzenia Nr 27

INSTRUKCJA
w sprawie ustalania wartości obiektów inwestycyjnych zrealizowanych przez Zakład Osiedli Robotniczych.

1. Obiektem inwestycyjnym w rozumieniu niniejszej instrukcji jest każdy budynek mieszkalny lub wyodrębnione i stanowiące gospodarczą całość urządzenie przeznaczone do obsługi mieszkańców.
2. Do obiektów inwestycyjnych zaliczyć należy:
   1) budynki mieszkalne wraz z trwałą instalacją wewnętrzną — z wyjątkiem liczników elektrycznych, gazomierzy i wodomierzy;
   2) oddzielne budynki przeznaczone na centralne ogrzewanie, łaźnie, kąpieliska, pralnie, świetlice, domy kultury, szkoły, przedszkola itd., zaspakajające wspólne potrzeby mieszkańców osiedla, dzielnicy lub pojedyńczych domów;
   3) parki i zieleńce — z wyjątkiem zieleńców przydomowych;
   4) zewnętrzne instalacje kanalizacyjne, wodociągowe, elektryczne i gazowe;
   5) ulice, drogi i przejazdy, chodniki i przejścia wraz z zadrzewieniem;
   6) objęte wspólną dokumentacją prawną tereny budowlane częściowo lub w całości przygotowane do zabudowania;
   7) bocznice kolejowe.
3. Do odrębnych obiektów inwestycyjnych zaliczać nie należy:
   1) dołów asenizacyjnych, śmietników, drewnianych ustępów;
   2) parkanów drewnianych lub drucianych zawieszonych na słupach drewnianych;
   3) ścieków;
   4) trzepaków drewnianych, piasecznic, lub innych urządzeń gospodarczych sporządzonych z nietrwałego materiału;
   5) wszelkich innych urządzeń, służących potrzebom gospodarczym, dla celów ozdoby, bezpieczeństwa, higieny, porządku, lub rozrywki, które stanowią część składową obiektu inwestycyjnego.
4. Wartość obiektów inwestycyjnych określonych w ust. 1 i 2 niniejszej instrukcji ustalać należy na podstawie rzeczywiście poniesionych kosztów bezpośrednich i kosztów pośrednich.
5. Do bezpośrednich kosztów wykonania obiektu inwestycyjnego zaliczać należy należności wynikające z faktur przedsiębiorstw wykonawstwa inwestycyjnego, rozliczone według zasad ustalonych w zarządzeniu Ministra Budownictwa z dn. 21.10.1950 r. L. dz. D.IV/8/8135/2-50 oraz należności wynikające z faktur z tytułu dostaw, usług i zakupów inwestycyjnych sfinansowane bezpośrednio przez Zakład Osiedli Robotniczych.
6. Do pośrednich kosztów wykonania obiektu inwestycyjnego zaliczyć należy:
   1) 3% od zrealizowanych kredytów inwestycyjnych w okresie do dnia 31 grudnia 1949 r. i 2% od zrealizowanych kredytów inwestycyjnych w okresie od dnia 1.I. do 31.XII.1950 r. na pokrycie kosztów ogólnych obsługi inwestycji,
   2) 2% od zrealizowanych kredytów inwestycyjnych na pokrycie kosztów dokumentacji technicznej,
   3) koszty prowizji bankowej w wysokości efektywnej.
7. W przypadku niemożności ustalenia wartości obiektu inwestycyjnego wskutek niezakończenia rozrachunku z przedsiębiorstwem (ami) wykonującym (ymi) daną inwestycję należy tymczasowo ustalić wartość obiektu na podstawie faktur przejściowych przedsiębiorstwa.
8. Koszty bezpośrednie wykonania inwestycji, objęte wspólnym zleceniem i fakturą, dotyczące szeregu obiektów (np. budowa studni, pomp, odwodnienia, parkanów itp.) należy podzielić proporcjonalnie na poszczególne obiekty, których te koszty dotyczyły.
9. W przypadku niemożności ustalenia wartości odrębnego obiektu inwestycyjnego, pozostającego w ramach zespołu obiektów, strona przekazująca może ustalić wartość takiego obiektu szacunkowo, zaś wartość zespołu — wg. zasad podanych w ust. 4 w ust. 7 i w ust. 8 niniejszej instrukcji.
10. Nie należy zaliczać do kosztów wykonawstwa obiektów inwestycyjnych kosztów:
    1) przesiedleń i mieszkań zastępczych,
    2) wyposażenia obiektów w liczniki elektryczne, gazomierze i wodomierze,
    3) pierwszego wyposażenia w rozumieniu instrukcji P.K.P.G Nr 21 o sporządzeniu planu inwestycyjnego na r. 1951, które należy rozliczyć odrębnie.
11. Wymienione w ust. 6 niniejszej instrukcji koszty pośrednie, podzielone na zespoły obiektów, podzielić należy na poszczególne obiekty proporcjonalnie do ich kosztów bezpośrednich.
12. Obliczenie wartości obiektów objętych niniejszą instrukcją należy przeprowadzić na dz. 31 grudnia 1950 r.

28.

ZARZĄDZENIE Nr 28
MINISTRA BUDOWNICTWA MIAST I OSIEDLI

z dnia 6 kwietnia 1951 r.

(L. dz. DX/Z/2260/51)

w sprawie zapewnienia kwater dla załóg budowlanych zatrudnionych przez przedsiębiorstwa budowlane podległe Ministerstwu Budownictwa Miast i Osiedli.

W związku z zarządzeniem Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego Nr 64 z dnia 3 marca 1951 r. w sprawie budowy baraków na kwatery zbiorowe dla robotników budowlanych ustalam następujące wytyczne w zakresie zapewnienia kwater dla robotników zatrudnionych na budowach wykonywanych przez podległe Ministerstwu Budownictwa Miast i Osiedli przedsiębiorstwa budowlane:

§ 1.

Rodzaje kwater zbiorowych

W zależności od wielkości budowy, okresu realizacji i warunków lokalnych przewiduje się zakwaterowanie robotników budowlanych w następujących rodzajach kwater zbiorowych:

1) hotele stałe, murowane.
2) hotele tymczasowe, murowane z cegły lub bloków,
3) baraki rozbierane, drewniane lub z elementów prefabrykowanych,
4) baraki drewniane wykonane na miejscu,
5) kwatery w budynkach stałych, tymczasowych przeznaczonych na cele zakwaterowania zbiorowego.

§ 2.

Hotele stałe

1) Hotele stałe należy budować w miejscach gdzie przewiduje się trwałe skupienie robotników budowlanych zatrudnionych przy realizacji inwestycji w okresie wieloletnim oraz wszędzie tam, gdzie po zakończeniu inwestycji budowlanych i zwolnieniu przez robotników budowlanych hotele te będą w sposób trwały wykorzystywane jako hotele miejskie, domy dla samotnych, domy mieszkalne dla małych rodzin, bursy, internaty lub t.p.
2) Ustalenie lokalizacji hoteli stałych powinno być dokonywane zgodnie z ich przeznaczeniem ostatecznym a program użytkowy musi odpowiadać ich stałemu przeznaczeniu użytkowemu.
3) Na okres użytkowania dla zakwaterowania załóg budowlanych mogą one być wykorzystywane drogą spiętrzenia łóżek oraz przeznaczenia pomieszczeń pomocniczych na cele kwaterunkowe w sposób intesywniejszy, z tym że norma kubatury przypadającej na jednego zakwaterowanego robotnika budowlanego nie może być niższa niż norma ustalona właściwymi przepisami dla prowizorycznych hoteli robotniczych. (34,6 m^3).
4) Celem przyśpieszenia oddania tych budynków na potrzeby zakwaterowania załóg budowlanych dopuszcza się uproszczony sposób ich wykończenia, z tym zastrzeżeniem, że w zakresie wyposażenia instalacyjnego jest to dopuszczalne tylko w okresie letnim.
5) W przypadku gdy zdolność usługowa pomieszczeń sanitarnych w budynku wobec czasowego zagęszczenia jest nie wystarczająca, należy zainstalować prowizoryczne urządzenia znajdujące się poza budynkiem.
6) Budowanie hoteli stałych jest najwłaściwsza formą zaspokojenia potrzeb kwaterunkowych robotników budowlanych, gdyż nie pociąga za sobą straconych nakładów, stwarza najlepsze warunki zakwaterowania i organizacji życia społecznego i kulturalnego oraz wnosi trwałą wartość o normalnym okresie amortyzacji.
7) Programy użytkowe hoteli stałych zatwierdza M.B.M. i O. po uzgodnieniu ich z właściwym inwestorem.

§ 3.

Hotele tymczasowe, murowane

1) W przypadkach wyjątkowych, kiedy istnieje udowodniona niemożliwość budowy baraków rozbieralnych a wybór formy hoteli stałych (§ 2) spowodowałby opóźnienie realizacji inwestycji, — dopuszcza się budowę hoteli tymczasowych, murowanych.
2) Ten sposób budowy może być uzasadniony niższym kosztem wzniesienia ścian murowanych, oszczędnościowymi systemami murowania (ściany z pustką zaprawą glinianą itd), brakiem budulca oraz destosowaniem wyposażenia hoteli do długości okresu amortyzacyjnego, który nie może być krótszy niż 3 — 5 lat.
3) Ustalenie lokalizacji hoteli tymczasowych murowanych należy dokonać w sąsiedztwie terenu realizacji inwestycji pod warunkiem, że teren zajęty przez hotele tymczasowe nie będzie potrzebny dla realizacji inwestycji trwałych, przez okres możliwie najdłuższy (pożądane conajmniej 10 lat).
4) Hotele tymczasowe murowane powinny w miarę możności tworzyć racjonalnie zaplanowane zwarte zespoły, wyposażone w urządzenia obsługi socjalno-kulturalnej w rozmiarach odpowiadających ilości osób zakwaterowanych.
5) Wytyczne do projektowania prowizorycznych hoteli robotniczych zawiera instrukcja stanowiąca załącznik do niniejszego zarządzenia.
6) Do wyrażania zgody na budowę hoteli tymczasowych murowanych upoważnia się na terenie całego kraju z wyjątkiem m. st. Warszawy właściwe Centralne Zarządy Budownictwa Miejskiego po uzgodnieniu z zainteresowanym inwestorem. Poza tym obowiązują postanowienia § 2 cytowanego na wstępie zarządzenia.

§ 4.

Baraki rozbierane i baraki drewniane wykonane na miejscu

1) Zgodnie z cytowanym zarządzeniem Przewodniczącego P.K.P.G budownictwo baraków należy przede wszystkim oprzeć na montażu elementów prefabrykowanych drewnianych betonowych, zapewniającym możliwość łatwego demontażu i możliwość wielokrotnego użycia możliwie największej ilości elementów.
2) Postanowienie § 3 niniejszego zarządzenia stosuje się do uzasadnienia konieczności budowy baraków, ustalenia ich lokalizacji oraz do wielkości norm użytkowania.
3) Nie zezwala się na podpiwniczanie baraków w całości ani w części; zaleca się natomiast ich posadowienie na podmurówkach i słupkach ceglanych grubości najwyżej jednej cegły.
4) Celem przygotowania racjonalnej produkcji elementów do baraków składanych właściwe przedsiębiorstwa B.M. przygotują we własnym zakresie wnioski co do wykorzystania odpadów drewnianych, będących w ich posiadaniu, własną produkcję prefabrykatów gruzebotonowych i innych oraz zainicjują produkcję płyt trzcinowych.
5) O wydanych w tym zakresie zarządzeniach Dyrektorzy Naczelni Centralnych Zarządów B.M. oraz Dyr. Nacz. C.Z Zakładów Prefabrykacji złożą mi sprawozdania do dnia 20 kwietnia br.
6) Przy produkcji baraków drewnianych obowiązuje norma P.K.N./650. Departament Techniki w porozumieniu, z właściwymi Centralnymi Zarządami podejmie prace nad szczegółowym uzupełnieniem tej normy oraz normalizacją baraków niedrewnianych i złoży mi sprawozdanie o wynikach tych prac w terminie do 30 kwietnia br.

§ 5.

Wyposażenie baraków

1) Wewnętrzne wyposażenie baraków zostanie unormowane odrębnymi przepisami. Projekt tych przepisów opracuje Dep. Techniki i przedstawi mi do zatwierdzenia po uzgodnieniu z Departamentami Planowania i inwestycji oraz właściwymi Centralnymi Zarządami w terminie do dnia 20 kwietnia br.
2) Sposób sfinansowania wyposażenia wewnętrznego baraków reguluje zarządzenie Przewodniczącego P.K.P.G. przytoczone na wstępie.

§ 6.

Kwatery w budynkach stałych tymczasowo przeznaczonych na cele zakwaterowania zbiorowego.

1) W przypadku jednoczesnej realizacji większych zespołów budynków lub budynków o znacznej kubaturze, stopniowo wykańczanych i oddawanych do użytku, zaleca się maksymalne wykorzystanie do użytku dla celów przejściowego zakwaterowania załóg budowlanych kubatury wykonanej w stanie surowym, a nie przewidzianej do natychmiastowego oddania.

Zalecenie to odnosi się przede wszystkim do budownictwa osiedlowego „ZOR". W budownictwie tym należy wykorzystywać, celem uniknięcia konieczności budowy baraków, — kubaturę pomieszczeń, których oddanie do użytku może być przesunięte na późniejszy termin (sklepy, lokale użytkowe w parterach itp.) oraz budynki przewidziane w planie rocznym tylko w stanie su-

rowym, zamkniętym lub otwartym. Zainteresowane przedsiębiorstwa w porozumieniu z właściwą DBCR powinny każdorazowo przeanalizować możliwość przyśpieszenia wykonania budynków w stanach surowych celem ich prowizorycznego użytkowania jako zbiorowej kwatery. Dopuszcza się również przesunięcie budynków zaplanowanych jako stany surowe otwarte do kategorii stanów surowych zamkniętych.

2) Jako minimalny stopień zaawansowania robót budowlanych dla celów tymczasowego zakwaterowania określa się stan surowy zamknięty budynku, pokojnie oszklony, ściany pomieszczeń wewnętrznych pobielane wapnem lub wyrapowane, czynna instalacja elektryczna z możliwością założenia prowizorycznych armatur, ogrzewanie centralne czynne lub piece włączone do przewodnic kominowych względnie wentylacyjnych oraz punkt czerpalny wody czynny (ewent. w piwnicy), co najmniej po jednym na każdą klatkę schodową. Nie jest wymagane — dla celów tymczasowego zakwaterowania — uruchomienie instalacji kanalizacyjnej jeżeli zostały przewidziane ustępy tymczasowe poza budynkami.

3) Zaleca się wymurowanie ścianek działowych pomiędzy pokojami dopiero po likwidacji tymczasowego użytkowania, a to celem uzyskania większych pomieszczeń zbiorowych. Zezwala się na oddanie do użytku dla tymczasowego zakwaterowania domów z niewykończonymi klatkami schodowymi zabezpieczonymi prowizorycznie. Zakazuje się natomiast wprowadzenia robotników do budynków posiadających tylko prowizoryczne biegi schodowe.

4) Tymczasowe przeznaczenie pomieszczeń w budynkach stałych na cele zakwaterowania zbiorowego wymaga każderazowej zgody Ministra wyrażonej na wniosek właściwego inwestora (C.Z.B.M. i O. „ZOR" dla budownictwa osiedlowego), uzgodniony z zainteresowanym C.Z.B.M.

§ 7.

Tryb zatwierdzania planu zakwaterowania załóg budowlanych

1) Właściwe Zjednoczania B.M. przygotowują wnioski w sprawie wielkości swego zapotrzebowania kwaterunkowego oraz terminów uzyskiwania tych kwater w oparciu o swoje plany zatrudnienia i wydajności, wynikające z dyrektywnych wskaźników, zatwierdzonych przez C.Z.

2) Wnioski te po uzgodnieniu z inwestorem, — a w przypadku obsługiwania kilku inwestorów, ze wszystkimi zainteresowanymi inwestorami, — należy przedstawić Centr. Zarz., który przeprowadza ich weryfkację z punktu widzenia możliwości werbunku miejscowych sił roboczych (szczególnie kobiet) oraz maksymalnego wyzyskania możliwości kwaterunkowych określonych w § 2 i 6.

3) Centralny Zarząd zestawia zweryfikowane przez siebie wnioski w zbiorczy plan zakwaterowania załóg budowlanych, wydzielając w tym planie budownictwo stałe (§ 2) i budownictwo hoteli o dłuższym okresie amortyzacyjnym (§ 3).

4) Zbiorcze plany, oparte na możliwościach realizacyjnych uzgodnionych z inwestorami centralnymi i z Departamentem Planowania, — przedstawią mi C.Z.-y do zatwierdzenia, po czym plany te stanowić będą obowiązujące wytyczne do realizacji planów zakwaterowania i planu zatrudnienia.

§ 8.

Tryb sfinansowania kwater zbiorowych

1) W uzupełnieniu cytowanego na wstępie zarządzenia ustala się następujące wytyczne co do trybu sfinansowania kwater zbiorowych dla robotników budowlanych dla przedsiebiorstw wykonawczych oraz inwestorów podległych M.B.M. i O.:

1. Środki niezbedne sfinansowania hoteli robotniczych, określonych § 2 — 4 niniejszego zarządzenia, właściwi inwestorzy zaplanują w cz. II generalnego kosztorysu („zagospodarowanie placu budowy") w tym celu upoważnia się właściwych inwestorów wprowadzania w tej części kosztorysu tytułu „hotele dla robotników budowlanych", nie przewidzianego w obowiazującym dotychczas kosztorysie wzorcowym P.K.N.

2. Koszty przeznaczone na zagospodarowanie placu budowy, zwiększone wskutek uwzględnienia budowy hoteli robotniczych, nie mogą przekraczać 4% globalnego kredytu przewidzianego na każdym tytule inwestycyjnym. Odsetek wyższy, uzasadniony koniecznością wyprzedzającego urządzenia placu budowy dla inwestycji o wieloletnim okresie realizacji wymaga zatwierdzenia przez właściwego inwestora centralnego, a nadwyżka ponad 4% powinna być w następnych latach refundowana drogą zmniejszania odsetka na zagospodarowanie placów budowy poniżej 4%.

3. Kredyty inwestycyjne przewidziane na budowę hoteli robotniczych w kosztorysach generalnych poszczególnych inwestorów, zlecających roboty jednemu Zjedn. B.M. mogą być potraktowane jako całość i nie muszą być wykorzystywane w sposób proporcjonalny do wysokości poszczególnych tytułów inwestycyjnych. Kredyty te zostaną przez właściwy Oddz. Banku Iwestycyjnego zablokowane i w całości postawione do dyspozycji Zjedn. B.M., które będzie nim gospodarowało zgodnie z wytycznymi planu zatwierdzonego w trybie przewidzianym w § 7 niniejszego zarządzenia.

4. Finansowania kwater zbiorowych ze środków obrotowych przedsiębiorstw dokonuje się zgodnie z przepisami zarządzenia cytowanego na wstępie.

2) Zmniejszenie środków przeznaczonych na sfinansowanie inwestycji właściwych, spowodowane zwiększeniem kosztu zagospodarowania placu budowy przez uwzględnienie kosztu hoteli robotniczych, — nie może pociągnąć za sobą w budownictwie osiedlowym „ZOR" zmniejszenia przewidzianego efektu gospodarczego (ilości izb obliczeniowych zaplanowanych do oddania i do użytku).

3) Dopuszcza się natomiast wliczanie do wykonania planu efektów gospodarczych, efektów budownictwa hoteli przewidzianych w planie zatwierdzonym w trybie § 7 niniejszego zarządzenia wg następujących zasad:

1. — kubature hoteli stałych oddanych do użytku na kwatery zbiorowe wlicza się w całości wg ilości izb obliczeniowych;

2. — kubaturę hoteli tymczasowych, murowanych, przeliczoną na ilość izb obliczeniowych, wlicza się przy zastosowaniu współczynnika zmniejszającego określającego stosunek okresu amortyzacji tych hoteli do okresu amortyzacji kapitalnych budynków mieszkalnych; do chwili wydania odpowiedniej instrukcji w sprawie okresów amortyzacyjnych przyjmuje się okres amortyzacji budynków stałych na 50 lat, zaś okres amortyzacji hoteli tymczasowych w takiej wysokości w jakiej został on podany w zatwierdzonym planie zaspokojenia potrzeb zakwaterowania załóg budowlanych (§ 7 niniejszego zarządzenia) kubatury hoteli tymczasowych drewnianych nie zalicza się do wykonania planu rzeczowego;

3. kwatery w budynkach stałych — kubaturę tych kwater w przeliczeniu na izby obliczeniowe wlicza się przy zastosowaniu współczynnika zmniejszającego określającego stosunek wykończenia budowlanego tych pomieszczeń obliczonego wg tabeli scalonych elementów do przewidzianego w planie zaawansowania technicznego pomieszczeń oddanych definitywnie.

4) Jeżeli pomimo wliczenia efektów budownictwa hotelowego do wykonania planu efektów gospodarczych zmniejszenie limitu finansowego nie pozwala na pełne wykonanie zaplanowanego zakresu robót inwestycyjnych, wówczas w budownictwie osiedlowym ZOR może nastapić proporcjonalne zmniejszenie stopnia zaawansowania budynków w stanie surowym.

w/z Ministra: A. Wolski

Załacznik do zarzadzenia Ministra Budownictwa Miast i Osiedli z dnia 6 kwietnia 1951 r.

INSTRUKCJA

w sprawie normatywów budowy i użytkowania hoteli dla robotników budowlanych.

A. WYTYCZNE

do projektowania prowizorycznych hoteli robotniczych dla przemysłu budowlanego.

1. **Określenia ogólne**

1\. 1. **Definicja prowizorycznego hotelu robotniczego.** Prowizoryczny hotel robotniczy, jest przeznaczony dla robotników przemysłu budowlanego, kobiet lub meżczyzn, których stałe miejsce zamieszkania jest tak położone w stosunku do miejsca pracy, że uniemożliwa lub utrudnia codzienne dojazdy do pracy.

1. 2. **Określenia uzupełniające:**

Ilość mieszkańców, dla której hotel prowizoryczny ma być zaprojektowany — określają każdorazowo zainteresowani inwestorzy.

1. 3. **Rodzaj budowli.**

Wytyczne niniejsze są przewidziane dla budowli lekkich, łatwo przenośnych, o ile możności prefabrykowanych (systemu składanego).

2. **Zasady lokalizacji.**

2. 1. **Lokalizacja ogólna.**

Prowizoryczny hotel robotniczy znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie miejsca budowy i po ukończeniu budowy, zostaje przeniesiony na inne miejsce lub rozebrany na skład.

2. 2. **Powierzchnia działki.**

Pożądana jest powierzchnia działki dla prowizorycznych hoteli robotniczych ok. 30 m²/os.

2. 3. **Lokalizacja szczegółowa.**

Działka powinna być położona na terenie suchym, możliwie na terenach uzbrojonych i w pobliżu zieleni. Pożądana możliwość przyłączenia do sieci kanalizacyjnej oraz sąsiedztwo sklepów i zakładów żywienia zbiorowego.

3. **Warunki techniczno-budowlane.**

3. 1. **Zestawienie pomieszczeń** i ich norm przestrzennych dla prowizorycznych hoteli robotniczych daje załączona tablica

Odchylenia od wielkości powierzchni podanych w tablicy są dopuszczalne w granicach do 10% w dół i w górę z zastrzeżeniem zachowania ogólnej kubatury przewidzianej w wytycznych.

3. 2. **Konstrukcja** — zasadniczo z elementów gotowych, łatwych do ustawienia, rozmontowania i przenoszenia. Stropy półogniotrwałe.

3. 3. **Komunikacja wewnętrzna** powinna być ograniczona do minimum przez przerzucenie tej funkcji na pomieszczenie wspólnego użytkowania.

3. 4. **Oświetlenie.** Stosunek powierzchni okien w świetle ościeżnie do powierzchni podłogi winien wynosić:

od 1/6—1/8 — w sypialniach i pokojach administracyjnych

od 1/5—1/7 — w salach wspólnych dziennych (świetlica)

od 1/7—1/9 — w umywalniach, ustępach.

Oświetlenie sztuczne — eletryczne

3. 5. **Ogrzewanie i wentylacja.** Pożądane ogrzewanie centralne. Temperatura powinna wynosić: w sypialniach, świetlicy, korytarzach itp. nie mniej niż 18°C; w rozbieralniach i umywalniach 22°C. Wentylacja wyciągowa, samoczynna z 1,5—2 krotną wymianą powietrza. Wszystkie okna powinny posiadać naświetla otwierane.

3. 6. **Instalacja wodociągowo-kanalizacyjna.** Budynki prowizorycznych hoteli robotniczych powinny być w miarę możności zaopatrzone w instalację wodociągowo-kanalizacyjną, włączoną do ogólnej sieci kanalizacyjnej osiedla lub do własnych dołów ściekowych. W wypadkach uzasadnionych dopuszczalne jest urządzenie dołów ściekowych tylko dla wód odprowadzanych z umywalni i kąpielisk, z równoczesnym ustawieniem ustępów wolnostojących.

3. 7. **Instalacje specjalne.** Budynek powinien być zradiofonizowany posiadać telefon i urządzenia przeciwpożarowe (gaśnice i hydranty).

3. 8. **Wykończenie wnętrza:** podłogi z desek podłogowych. W pomieszczalniach sanitarnych podłogi betonowe, płyty chodnikowe, prefabrykaty itp., w umywalniach i łazienkach ruszty drewniane na podłogach betonowych. Ściany malowane wapiennie, w pomieszczeniach sanitarnych lamperia olejna na wys. 150 cm.

3. 9. Poszczególne budynki powinny posiadać urządzone dojścia.

4. **Wytyczne dodatkawe.**

4. 1. Prowizoryczny hotel robotniczy przewidziany jest dla każdej płci oddzielnie.

TABLICA

Zestawienie pomieszczeń i norm przestrzennych na 1 mieszkańca

I. Pomieszczenia ogólnego przeznaczenia.	m²/os.
1. Przedsionek	0,02
2. Szatnia na wierzchnie i robocze ubranie, wraz z pokojem do suszenia ubrań . .	0,02
3. Pomieszczenia do czyszczeia obuwia i odzieży, w pobliżu szatni, 1 na 50 os. . .	0,12
II. Pomieszczenia mieszkalne.	
4. Sypialnie	4,50
5. Umywalnie męskie na 50 os. „ korytkowe o 10 kurkach 2 baseniki do mycia nóg	0,40
alternat.: Umywalnie żeńskie: jw. z dodatkiem 2 kabin higienicznych. W każdej kabinie bidet i zlew	0,5
6. Ustępy. Dla 50 osób: 5 oczka + 3 pisuary	0,25
alternat.: dla kobiet 5 oczek dla 50 osób	0,25
III. Pomieszczenia społeczne.	
7. Świetlica wraz z czytelnią i biblioteką	0,30
8. Pokój opatrunkowy, izba chorych (3 łóżka na 200 osób, na każde następne 100 osób 1 łóżko), izolatka	0,15—0,18
IV. Pomieszczenia administracyjne i gospodarcze.	
9. Kuchenki podręczne: 1 fajerka na 8 osób, 1 zlew — zmywak w każdej kuchence	0,20
10. Kuchenka do wydawania gorącej wody, 1 kocioł na 100 osób z własnym paleniskiem	0,10
11. Magazyn gospodarczy, magazyn bielizny czystej i brudnej, przechowalnia walizek	0,25
12. Pokoje biurowe i pokoje dla personelu ze schowkami na przybory do sprzątania .	0,10
13. Dezynfektor i dezynsektor. Kąpielisko natryskowe (1 natrysk na 25 osób) łącznie z podgrzewaniem wody	0,20—0,25
14. Kotłownia centralnego ogrzewania . .	0,20
	7,37
Dodatek na komunikację i konstrukcję 40%	2,95
Razem pow. zabudowań	10,32
Wysokość obliczeniowa	3,35 m³
Kubatura na 1 mieszkańca	34,6 m³
Inne wskaźniki.	
Pow. mieszkalna	4,98 m²/użytk.
Pow. użytkowa	8,84 m²/użytk.
K_1 %-wy stosunek pow. mieszkalnej do pow. użytkowej	56,33
Kubatura na 1 m² pow. mieszk. . .	6,95 m³
Kubatura na 1 m² pow. użytkowej . .	3,91 m³

B. HOTELE STAŁE

Dla projektowania hoteli stałych w rozumieniu § 2 Zarządzenia Ministra Budownictwa Miast i Osiedli z dnia 6 kwietnia 1951 r. w sprawie zapewnienia kwater dla załóg budowlanych zatrudnianych przez przedsiębiorstwa budowlane podległe Ministerstwu Budownictwa Miast i Osiedli, obowiązują normatywy wprowadzone przez Ministerstwo Budownictwa Miast i Osiedli dla budynków o takim ostatecznym przeznaczeniu użytkowym, w jakich zostały umieszczone hotele stałe dla robotników budowlanych.

Sposób użytkowania dla celów zakwaterowania robotników budowlanych może być odmienny od ostatecznego sposobu użytkowania przewidzianego dla danego typu budynku, z tym jednak, że normatyw przypadającej na jednego robotnika przestrzeni nie może być niższy, niż przewidują to wytyczne zawarte w punkcie A.

29.

ZARZĄDZENIE Nr 33

MINISTRA BUDOWNICTWA MIAST I OSIEDLI

z dnia 20 kwietnia 1951 r.

L. dz. CZ/DT/2355/51

w sprawie szkiców koncepcji konstrukcyjnej w zakresie działania Państwowych Biur Projektowych, podległych Ministrowi Budownictwa Miast i Osiedli.

Celem ustalenia właściwej i ekonomicznej konstrukcji projektowanego budynku już w początkowym stadium projektowania zarządza się, co następuje:

§ 1. Równocześnie z architektonicznym projektem szkicowym powinien być przed przystąpieniem do opracowania obliczeń statycznych sporządzony szkic koncepcji konstrukcyjnej.

§ 2. 1. Szkic Koncepcji konstrukcyjnej powinien się składać:

1) ze schematu ustroju nośnego w postaci niezbędnych rzutów poziomych i przekrojów pionowych w podziałce 1:200, a wyjątkowo przy większych założeniach 1:400, z podaniem zasadniczych wymiarów i szczegółów, jak np. obrysu fundamentów, siatki słupów, rozmieszczenia dylatacji itp., tudzież w miarę potrzeby z planu sytuacyjnego w podziałce 1:1000 ze wskazaniem odległości i głębokości posadowienia istniejących budynków sąsiednich w stosunku do projektowanego budynku,

2) z opisu technicznego zawierającego:
   a) rodzaj i wielkość obciążeń użytkowych,
   b) rodzaj materiałów konstrukcyjnych,
   c) cechy wytrzymałościowe tych materiałów, dopuszczalne naprężenia oraz ew. współczynniki pewności, jakie zostaną przyjęte w obliczeniach statycznych,
   d) opis konstrukcji dachu,
   e) opis ustroju nośnego budynku oraz stropów,
   f) opis fundamentów, uzupełniony podaniem, warunków gruntowych i dopuszczalnych nacisków na grunt, oraz w razie potrzeby spodziewanych osiadań i odkształceń pionowych, jakie można dopuścić dla projektowanego ustroju,
   g) ew. inne, potrzebne założenia do obliczeń statycznych z ustaleniem zasad obliczeniowych,
   h) uzasadnienie celowości proponowanego ustroju nośnego,
   i) ustalenie zakresu zastosowania prefabrykatów lub uzasadnienie niemożności ich wykorzystania.

3) w przypadkach bardziej skomplikowanych koncepcja konstrukcyjna powinna być opracowana w dwóch lub więcej alternatywach z dołączeniem analizy zalet i wad proponowanych alternatyw oraz przybliżonej analizy kosztów.

4) jeżeli ważne względy architektoniczne uniemożliwiają ścisłe dostosowanie koncepcji konstrukcyjnej do obowiązujących wymagań oszczędnościowych — wszelkie niezbędne odchylenia w tym względzie powinny być w opisie technicznym odpowiednio umotywowane i zawierać uzasadnienie ew. potrzebnych ulg od obowiązujących przepisów oszczędnościowych w zakresie konstrukcji.

§ 3. Sporządzenie szkicu kencepcji konstrukcyjnej jest zbędne dla budynków lub ich części o nieskomplikowanych konstrukcjach (budynki drewniane lub murowane z dowolnymi stropami oraz klatkami schodowymi i dachami powszechnie stosowanymi).

§ 4. 1. Zaopiniowany przez Dział Weryfikacji szkic koncepcji konstrukcyjnej podlega przyjęciu przez Radę Techniczną.

2. W razie odrzucenia szkicu koncepcji konstrukcyjnej przez Radę Techniczną i konieczności zmiany architektonicznego projektu szkicowego — ostateczna decyzja powinna być powzięta w drodze ustalonej zarządzeniami wewnętrznymi Centralnego Zarządu Biur Projektowych.

§ 5. Szkic koncepcji konstrukcyjnej, na który została wyrażona zgoda stanowi podstawę do opracowania obliczeń statycznych.

§ 6. 1. Określony w § 5 szkic koncepcji konstrukcyjnej powinien być wraz z protokółem posiedzenia Rady Technicznej dołączony do obliczeń statycznych, przedkładanych do zatwierdzenia wraz z projektem podstawowym.

2. Obliczenia statyczne nieodpowiadające warunkom ust. 1 będą zwracane do uzupełnienia, a za opóźnienie z tego powodu zatwierdzenia dokumentacji technicznej odpowiada autor obliczeń statycznych.

§ 7. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 maja 1951 r. i dotyczy tylko tych obiektów, dla których dokumentacja techniczna nie została przed tym dniem rozpoczęta.

w/z Minister: **A. Wolski**
Podsekretarz Stanu

30.

OKÓLNIK Nr 7
MINISTRA BUDOWNICTWA MIAST I OSIEDLI

z dnia 14 marca 1951 r.

w sprawie organizacji laboratoriów polowych.

L. dz. D.IV/1/117/51

Z nadesłanych Ministerstwu Budownictwa Miast i Osiedli sprawozdań wynika, że stan organizacji laboratoriów polowych jest niezadawalający, przy czym za główną przyczynę wolnego tempa organizacji laboratoriów uważane są trudności w uzyskaniu sprzętu.

Czasowy brak nowoczesnego sprzętu, wymaganego instrukcją, nie powinien wstrzymywać akcji urządzenia laboratoriów. W razie trudności uzyskania sprzętu nowoczesnego należy zaopatrzyć laboratoria prowizorycznie w sprzęt używany dotychczasowo, który można obecnie uzyskać. Dostarczenie nowoczesnego sprzętu jest przewidziane w planie zaopatrzenia resortu.

Jaknajrychlejsze zorganizowanie laboratoriów polowych jest niezbędne w związku z wykonaniem zarządzenia Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego i Ministra Budownictwa z dnia 2 maja 1950 r., w sprawie oszczędnego stosowania cementu w budownictwie (Dz.U. M.B. Nr 7, poz. 75).

Z wykonania obowiązku zorganizowania i uruchomienia laboratoriów polowych należy nadesłać sprawozdanie do dnia 15 maja 1951 r. kierując je do Ministerstwa Budownictwa Miast i Osiedli — Departament Techniczny .

Minister **R. Piotrowski**

31.

OKÓLNIK Nr 8
MINISTRA BUDOWNICTWA MIAST I OSIEDLI

z dnia 19 kwietnia 1951 r.

w sprawie przejęcia przez Dyrekcje Budowy Osiedli Robotniczych majątku i personelu Inspektoratów Nadzoru Budowlanego oraz części majątku i personelu Centralnego Biura Projektów Architektonicznych i Budowlanych.

L. dz. E 32/3—0/1

1. Utworzone zarządzeniem Ministra Budownictwa z dnia 4 stycznia 1950 r. (Monitor Polski Nr A-11, poz. 116) przedsiębiorstwa państwowe pod nazwą „Inspektoraty Nadzoru Budowlanego" oraz Zespoły Inspektorów Nadzoru zorganizowane w Centralnym Biurze Projektów Architektonicznych i Budowlanych przestały istnieć z dniem 1 stycznia 1951 r. Zadania Inspektoratów Nadzoru Budowlanego i Zespołów Inspektorów Nadzoru przejęły nowoutworzone przedsiębiorstwa państwowe pod nazwą „Dyrekcje Budowy Osiedli Robotniczych".

2. Dyrekcje Budowy Osiedli Robotniczych stosownie do zarządzeń Ministra Budownictwa Miast i Osiedli z dnia 19 lutego 1951 r. o utworzeniu tych Dyrekcji:
   a) przejmują aktywa i pasywa Inspektoratów Nadzoru Budowlanego według bilansów sporządzonych na dzień 1 stycznia 1951 r.;
   b) przejmują użytkowaną przez Zespoły Inspektorów Nadzoru część majątku Centralnego Biura Projektów Architektonicznych i Budowlanych, a mianowicie: środki trwałe — nieodpłatnie; a materiały i przedmioty nietrwałe — odpłatnie po cenach nabycia z uwzględnieniem amortyzacji dla przedmiotów nietrwałych. Szczegółowe postanowienia dotyczące rozliczeń z tytułu odpłatnego przejęcia materiałów i przedmiotów nietrwałych zostaną wydane oddzielnie.

   Przejęty majątek ma być włączony według stanu na dzień 1 stycznia 1951 r. do bilansu Dyrekcji Budowy Osiedli Robotniczych.

3. Wykazy środków trwałych, materiałów i przedmiotów nietrwałych, będących w użytkowaniu Zespołów Inspektorów Nadzoru, a przejmowanych przez Dyrekcje Budowy Osiedli Robotniczych sporządzą wg. spisów inwentarzowych z dnia 31 grudnia 1950 r. komisje w składzie:
   a) dwóch pracowników wyznaczonych przez jednostkę przejmującą,

b) dwóch pracowników wyznaczonych przez jednostkę przejmującą.

Pracą Komisji kieruje bezpośrednio osoba wyznaczona przez Dyrektora jednostki przejmującej.

Sporządzone wykazy należy do dnia 30 kwietnia 1951 r. przedłożyć Dyrektorowi Centralnego Zarządu Budowy Miast i Osiedli „ZOR", który zatwierdzi je w porozumieniu z Dyrektorem Centralnego Zarządu Biur Projektowych Budownictwa Miejskiego.

4. Pracownicy b. Inspektoratów Nadzoru Budowlanego i Zespołów Inspektoratów Nadzoru stali się pracownikami odpowiednich Dyrekcji Budowy Osiedli Robotniczych i podlegają służbowo dyrektorom tych Dyrekcji.

Minister **R. Piotrowski**

32.

OKÓLNIK Nr 9

MINISTRA BUDOWNICTWA MIAST I OSIEDLI

z dnia 19 marca 1951 r.

w sprawie wstępu przedstawicieli służby zdrowia do zakładów pracy podległych Ministrowi Budownictwa Miast i Osiedli.

L. dz. GM/2/2782/51

Podaję załączone zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 3 lutego 1951 r. — do wiadomości i stosowania.

Minister **R. Piotrowski**

Zał. do okólnika Nr 9
z dnia 19 marca 1951 r.

ZARZĄDZENIE Nr 29

PRZEWODNICZĄCEGO PAŃSTWOWEJ KOMISJI PLANOWANIA GOSPODARCZEGO

z dnia 3 lutego 1951 r.

w sprawie wstępu przedstawicieli służby zdrowia do prowadzonych przez Państwo zakładów pracy.

Znak: CC/02/217/51

W celu unormowania prawa wstępu przedstawicieli służby zdrowia do zakładów pracy prowadzonych przez Państwo zarządza się, co następuje:

§ 1. Ilekroć w zarządzeniu niniejszym jest mowa o zakładach pracy rozumie się przez to zakłady pracy państwowe oraz będące pod zarządem państwowym.

§ 2. Wstęp do zakładów pracy dla przeprowadzenia inspekcji i kontroli stanu sanitarno-higienicznego tych zakładów przysługuje:

1. na całym obszarze Państwa:
   a) Dyrektorowi Departamentu Sanitarno-Epidemiologicznego Ministerstwa Zdrowia,
   b) Dyrektorowi Państwowego Zakładu Higieny;
2. na terenie województwa (m. st. Warszawy lub m. Łodzi):
   a) kierownikom wydziałów zdrowia prezydiów wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych m. st. Warszawy i m. Łodzi),
   b) kierownikom oddziałów sanitarno-epidemiologicznych wydziałów zdrowia prezydiów wojewódzkich rad narodowych (m. st. Warszawy i m. Łodzi),
   c) wojewódzkim inspektorom sanitarnym i higieny pracy,
   d) kierownikom filii Państwowego Zakładu Higieny;
3. na terenie powiatu:
   kierownikom wydziałów zdrowia prezydiów powiatowych rad narodowych;
4. na terenie miasta:
   kierownikom wydziałów zdrowia prezydiów miejskich rad narodowych;
5. na terenie portu:
   kierownikowi morskiego urzędu zdrowia oraz lekarzom portowym.

§ 3. 1. wymienione w § 2 osoby mają prawo wstępu o każdej porze dnia i nocy do zakładów i pomieszczeń pracy na podstawie przepustki jednorazowej, wydanej stosownie do przepisów Instrukcji ramowej o systemie przepustkowym, stanowiącej załącznik do zarządzenia Przewodniczącego Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 1949 r. w sprawie wprowadzenia w życie wymienionej instrukcji.

2. Osoby te uprawnione są do kontrolowania urządzeń zakładu w zakresie, ustalonym każdorazowo w porozumieniu z kierownikiem zakładu lub osobą przez niego upoważnioną.

§ 4. Inspekcje lub kontrole przeprowadzone przez osoby wymienione w § 2 mogą odbywać się jedynie w asyście osoby wyznaczonej przez kierownika zakładu pracy.

§ 5. Uregulowane niniejszym zarządzeniem prawo wstępu do zakładów pracy nie dotyczy tzw. wydzielonych zakładów pracy.

§ 6. Właściwi ministrowie podadzą treść niniejszego zarządzenia podległym sobie zakładom pracy do wiadomości i wykonania.

Przewodniczący Państwowej Komisji
Planowania Gospodarczego
w.z. **Fr. Blinowski**

33.

OKÓLNIK Nr 13

MINISTRA BUDOWNICTWA MIAST I OSIEDLI

z dnia 15 kwietnia 1951 r.

w sprawie wkładów oszczędnościowych na książeczki P.K.O.

L. dz. GM/2/1696/51

Uchwała Rady Ministrów z dn. 3.XI.1950 r. (Monitor Polski Nr A-119, poz. 1470) w sprawie Powszechnej Kasy Oszczędności nakłada m. in. na przedsiębiorstwa uspołecznione obowiązek współdziałania z P.K.O. w akcji tworzenia placówek usługowych przy zakładach pracy.

Zadaniem tych placówek ma być ułatwienie pracownikom zakładów pracy prowadzenie systematycznej akcji oszczędnościowej.

Okólnik Nr 24 Prezesa Rady Ministrów z dn. 20 listopada 1950 r. (Monitor Polski Nr A-127, poz. 1570) poleca jak najsprawniejsze pod względem technicznym zorganizowanie tej akcji.

Doceniając w pełni wagę i znaczenie zorganizowania we wszystkich instytucjach, przedsiębiorstwach podległych Ministrowi Budownictwa Miast i Osiedli należytej obsługi licznej rzeszy pracowników, pragnących uczestniczyć w powszechnej akcji oszczędności polecam kierownikom podległych mi instytucji i przedsiębiorstw podjęcie kroków zmierzających do utworzenia w siedzibie zakładu pracy placówek oszczędnościowych P.K.O.

W szczególności należy zawiadomić najbliższy oddział P.K.O. o zamiarze utworzenia punktu usługowego P.K.O. na budowie, w biurze, w fabryce i t.d., zawrzeć wzorcową umowę z P.K.O. na obsługę punktu przez pracowników zakładu pracy oraz dostarczyć stosowne a dogodne dla pracowników pomieszczenie w zakładzie pracy gdzie pracownicy mogliby bez trudności załatwiać wszelkie operacje związane z wnoszeniem i podejmowaniem wkładów oszczędnościowych (pkt. 1 i 2 okólnika Nr 24 Prezesa Rady Ministrów).

Na zebraniach pracowniczych należy wyjaśnić treść i znaczenie uchwały Rady Ministrów z dn. 3 listopada 1950 r.

Ponadto polecam, aby nagrody pieniężne (poza premiami) wypłacane pracownikom płacone były w formie książeczek oszczędnościowych względnie bonów oszczędnościowych, a nie gotówką.

Dyrektorzy Centralnych Zarządów, wydadzą niezwłocznie stosowne polecenia i złożą mi do dn. 1 czerwca 1951 r. sprawozdanie o wynikach akcji tworzenia punktów usługowych P.K.O. w nadzorowanych przedsiębiorstwach.

Minister: **R. Piotrowski**

34.

OKÓLNIK Nr 14

MINISTRA BUDOWNICTWA MIAST I OSIEDLI

z dnia 17 kwietnia 1951 r.

w sprawie stosowania stropów na belkach stalowych.

L. dz. D.VII/3/2138/51

Wobec istniejących trudności w zaopatrzeniu budów w stal prętową oraz w związku z koniecznością wykorzystania re-

manentów dwuteowych belek stalowych, ustalony w okólniku Ministerstwa Budownictwa Nr 44 z dnia 1 września 1950 r. w sprawie zmiany okólnika Nr 17 z dnia 8 kwietnia 1950 r. (Dz. Urz. Min. Bud. Nr 12, poz. 138) okres przejściowy na stosowanie stropów na belkach stalowych, przedłużam do 31 grudnia 1951 r.

Minister:R. Piotrowski

KOMUNIKAT I

W Monitorze Polskim ogłoszono:

W Nr A-19 z dn. 9.III.51 r. poz. 244 uchwałę Nr 131 z dn. 28.II.51 r. Rady Ministrów w sprawie programu prac statystyczno-sprawozdawczych na rok 1951;

poz. 245 uchwałę Nr 86 z dn. 3.II.51 r. Prezydium Rządu w sprawie organizacji Centralnego Inspektoratu Standaryzacji;

poz. 246 uchwałę Nr 118 z dn. 21.II.51 r. w sprawie zasad prowarzenia stołówek pracowniczych i tworzenia oddziałów zaopatrzenia robotniczego.

W Nr A-21 z dn. 13.III.51 r. poz. 260 uchwałę Rady Państwa i Rady Ministrów z dn. 22.II.51 r. o trybie uchwalania i rozpatrywania budżetów terenowych na rok 1951.;

poz. 261 uchwałę Rady Ministrów Nr 81 z dn. 3.II.51 r. w sprawie zasad i trybu wykonywania budżetu Państwa na rok 1951.;

poz. 262 uchwałę Rady Ministrów Nr 136 z dn. 28.II.51 r. w sprawie tymczasowego statutu organizacyjnego Ministerstwa Budownictwa Miast i Osiedli;

poz. 265 zarządzenie Ministra Finansów z dn. 23.II.51 r w sprawie przepisów o wykonywaniu budżetu Państwa oraz rachunkowości budżetowej w zakresie finansowania inwestycji objętych planem inwestycyjnym 1951 r.;

poz. 266 zarządzenie Ministra Budownictwa Miast i Osiedli z dn. 5.III.51 r. w sprawie przekazania Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych powiatowym radom narodowym.

W Nr A-22 z dnia 17.III.51 poz. 268 uchwałę Prezydium Rządu Nr 178 z dn. 10.III.51 w sprawie wiosennej akcji sanitarno-porządkowej w r. 1951.

W Nr A-23 z dn. 21.III.51 poz. 290 zarządzenie Ministra Finansów z dn. 22.XII.50 r. w sprawie zasad organizacji finansowej i systemu finansowego na 1951 r. przedsiębiorstw wykonawstwa inwestycyjnego rozliczających się z budżetem centralnym;

poz. 291 zarządzenie Ministra Finansów z dn. 13.I.51 r. w sprawie zasad organizacji finansowej i systemu finansowego na r. 1951 dyrekcji budów i oddziałów wykonawstwa inwestycyjnego;

poz. 296 okólnik Ministra Finansów z dn. 9.III.51 r. w sprawie stosowania przepisów ustawy o obowiązku społecznego oszczędzania.

W Nr A-24 z dn. 23.III.51 r. poz. 312 zarządzenie Przewodniczącego P.K.P.G. z dn. 7.III.51 r. zmieniające zarządzenie z dn. 5.II.51 r. w sprawie stosowania wzoru umowy ramowej o wykonaniu robót budowlanych i montażowych;

poz. 313 zarządzenie Przewodniczącego P.K.P.G. z dn. 13. III.51 r. w sprawie udzielania zamówień Zakładom Doskonalenia Rzemiosła;

poz. 314 zarządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 8.III.51 r. w sprawie zasad ustalania norm zaludnienia mieszkań;

poz. 315 zarządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 8.III.51 r. w sprawie zapewnienia mieszkań dla pracowników administracji społecznych osiedli i domów pracowniczych oraz innych osób wykonujących zawody usługowe.

W Nr A-25 z dn. 29.III.51 r. poz. 320 uchwałę Prezydium Rządu Nr 207 z dn. 17.III.51 r. w sprawie finansowania wydatków na współzawodnictwo, nagrody indywidualne, wynagrodzenia za pracę zlecone i udział w komisjach oraz popieranie ruchu racjonalizatorskiego;

poz. 321 zarządzenie Ministra Finansów z dn. 15.II.51 r. w sprawie organizacji finansowej i systemu finansowego budowlanych przedsiębiorstw powiatowych na 1951 r.

W Nr A-26 z dn. 31.III.51 r. poz. 326 zarządzenie Przewodniczącego P.K.P.G. z dn. 16.III.51 r. w sprawie realizacji uchwały Nr 109 Prezydium Rządu z dn. 21.II.51 r. o szczędności w budownictwie.

W Biuletynie Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego ogłoszono:

W Nr 24 z dn. 30.XI.50 r. poz. 281 zarządzenie Przewodniczącego PKPG z dn. 10.XI.50 r. w sprawie trybu zaopatrzenia i rozdzielnictwa stali szlachetnej na rok 1951;

poz. 286 pismo okólne z dn. 23.I.50 r. w sprawie norm wynagrodzeń za prace w językach obcych, tłumaczenia z języka polskiego na języki obce oraz za opiniowanie i korektę prac, artykułów i innych tekstów obcojęzykowych.

W Nr 25 z dn. 15.XII.50 r. poz. 290 zarządzenie Przewodniczącego P.K.P.G. z dn. 17.XI.50 r. zmieniające zarządzenie w sprawie wynagrodzeń pracowników wydziałów kadr w państwowych instytucjach i przedsiębiorstwach:

poz. 291 zarządzenie Przewodniczącego P.K.P.G. z dn. 28.XI. 50 r. w sprawie przyśpieszenia rozliczeń z Planu Inwestycyjnego 1950 r.;

poz. 293 zarządzenie Przewodniczącego P.K.P.G. z dn. 25.XI. w sprawie przyśpieszenia opracowania i zatwierdzenia założeń projektów inwestycyjnych.

KOMUNIKAT II

Wydane zostały a nie są ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa następujące akty normatywne:

Zarządzenie Ministra Nr 14 zdn. 6.III.51 r.L.dz. VII/4/931 51 w sprawie branżowego planu kont na r. 1951 dla przedsiębiorstw podległych Centralnemu Zarządowi Zakładów Prefabrykacji.

Zarządzenie Ministra Nr 15 z dn. 5.III.51 r. L. dz. GM/2 /711/51 w sprawie przekazania Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych Powiatowym Radom Narodowym (ogłoszone w Monitorze Polskim Nr A-21, poz. 266).

Zarządzenie Ministra Nr 16 z dn. 9.III.51 r. L. dz. DVII/ 4/1636/51 w sprawie Branżowego Planu Kont na r. 1951 dla jednostek organizacyjnych podległych Centralnemu Zarządowi Biur Projektowych Budownictwa Miejskiego.

Zarządzenie Ministra Nr 19 z dn. 12.III.51 r. L. dz. GM/1/ /3155/51 w sprawie dostosowania organizacji Ministerstwa do tymczasowego statutu.

Zarządzenie Ministra Nr 20 z dn. 19.III.51 r. L. dz. GM/2/ /545/51 w sprawie zastępstwa sądowego przez Prokuratorię Generalną R.P. przedsiębiorstw państwowych podległych Ministrowi Budownictwa M. i Os. (ogłoszone w Monitorze Polskim Nr A-27 poz. 343).

Zarządzenie Ministra Nr 21 z dn. 19.III.51 r. L. dz. VIII/ /309/51 w sprawie oddania w użytkowanie Centralnym Zarządom Ministerstwa Budownictwa M. i Os. pojazdów mechanicznych.

Zarządzenie Ministra Nr 29 z dn. 13.IV.51 r. L. dz. GM/1/ /813/51 w sprawie utworzenia „Składnicy odzieżowo-włókienniczej Budownictwa Miejskiego w Łodzi".

Zarządzenie Ministra Nr 30 z dn. 16.IV.51 L. dz. I/4/3079/ /51 w sprawie okresowych sprawozdań z wykonania Narowego Planu Gospodarczego.

Zarządzenie Ministra Nr 31 z dn. 17.IV.51 L. dz. D VII/4/ /932/51 w sprawie Branżowego Planu Kont na r. 1951 dla jednostek organizacyjnych podległych Centralnemu Zarządowi Sprzetu i Mechanizacji.

Zarządzenie Ministra Nr 32 z dn. 17.IV.51 r. L. dz. CZZ/23/ /9411/51 w sprawie trybu ujawniania i upłynniania remanentów materiałów zbędnych i nadmiernych.

Okólnik Nr 10 z dn. 30.III.51 r. L. dz. GM/1/3394/51 w sprawie sporządzania wykazu pojemników na materiały pędne.

Okólnik Nr 11 z dn. 6.IV.51 r. L. dz. C.Z.Z./91/10004/51 w sprawie kontroli realizacji asygnat na wytwory hutnicze.

Okólnik Nr 12 z dn. 6.IV.51 r. L. dz. C.ZZ/60/2356/51 w sprawie kosztów przewozów materiałów budowlanych (towarów) — wyjdzie w druku w osobnym zeszycie.

Nie ogłoszone zarządzenia i okólniki rozesłane zostały w odbitkach sporządzonych na powielaczu.

Redakcja i Administracja: Ministerstwo Budownictwa Miast i Osiedli, Warszawa, Al. Stalina 26.

Warunki prenumeraty Dz. Urz. Min. Bud.: prenumerata roczna — 18 zł. lub półroczna — 10 zł. 50 gr. Cena pojedyńczych egzemplarzy wskazana na każdym egzemplarzu dziennika. Wszelkie należności za Dziennik Urzędowy należy wpłacać na konto czekowe P.K.O. w Warszawie Nr I — 1683/431 — „Ministerstwo Budownictwa Miast i Osiedli — Administracja Dziennika Urzędowego".

Cena 2 zł.

ODBIORCA: **Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.**

Drukarnia Akcydensowa, W-wa, Tamka 3. 4.000.
Zam. 1295 27.IV—17.V-51 2-B.31607.